

«Мавлидрин куьмекдалди инсанрин риклера иман амукъна»

ИСЛАМДИН НАШИДАР КІЕЛЗАВАЙ ЛЕЗГИ СТХА САЛИГЪОВ ЗАУРАХЪ ГАЛАЗ ИНТЕРВЬЮ

Заур-гъажидин уьмуьрдин рехъ:
Салигъов Заур Салигъович 1978-йисуз Ахцегъ райондин Калукрин хуьре чӀехи хизанда дидедиз хъана. Бубади капӀ-теат ийизвай, хуьруьнви тир чӀехи алим Мугъаммад Шериф халудивай диндин илимни къачузвай. Вири веледриз Салигъ бубади гъвечӀи чӀавадай араб чӀал чирзавай, диндин тербия гузвай. Заураз, месела, мектебдиз физ эгечӀай вахтундилай араб чӀалал кӀелиз чизвай. Ахпа цӀусад лагъай класда бубади ам Исламдин институтдиз кӀелиз ракъурна. Адалай къулухъ къве йисуз армияда къуллугъна. Ахпа Дагъустандин меркездиз хтана мусурман лезги стхайрихъ галаз таниш хъана, алимрин межлисриз физ, мавлидар кӀелиз эгечӀна. Заур-гъажи къве сеферда гъаждизни фена.

Заур стха, мавлидар кӀелиз куьн мус эгечӀна?

Мавлидар за гъеле 14 йисалай кӀелзава. Адалайни вилик за мавлидар кӀвалера кӀелзавай, амма халкъдин вилик экъечӀна сифте сеферда межлисал 14 йис тирла кӀелна. Гъа икӀ, сифте Ахцегъ райондин къене ва ахпа вири Дагъустанда, гъатта Урусатдани мавлидар кӀелиз башламишна. Ингъе, алай йисан Рабиу-ль-аввалдин, яни Мугъаммад Пайгъамбар () хайи вацра чун Дагъустандин Муфтий Агъмад-афандиди нашидар кӀелун патал Урусатдиз ракъурна. 25 йикъан къене чун цӀудалай гзаф шегъерриз фена, мавлидар къурмишна. Гъана чи мусурман стхяр гзаф ава, абуру чун хъсандиз къабулна. Ана чал дагъустанвири гьалтна, абурни диндал кӀевидакъз акъвазнавай, ватандивай яргъа ава лагъана зайиф тушир.

Чалай вилик жуьреба-жуьре халкъарин манияр кӀелна. Ахпа чна музыка галачиз Исламдин нашидар кӀелна. Урусри хиве къурвал, гъатта чпин халкъдин манийрилайни абуруз диндин нашидар хуш хъана. Мярекатдал араб, урус, гъатта лезги чӀалал нашидар кӀелна. Лезги чӀалал нашид кӀелайдалай къулухъ чи лезги стхяр шаддиз зи патав атана. «Икъван йисара чун гъурбатда аваз чи дидед чӀалахъ вил хъанвай. Къе вуна чи чӀалал нашид кӀелайла, чи риклерал чан хтана», - лагъана чи стхайри. Абурукай сада вичин кӀвализ теклифзавай масада

– вичин, са йиф тавуна хъфидани бес лугъузвай. Мярекат куьтягъ хъайила, къведай йисуз мад хъша лугъуз, чпиз икъван гуьзел нашидар кӀелайдай, чпин риклер ачухайдай сагърай лугъуз халкъди чун рекъе хтунай.

Нашидриз Исламди гъихътин къимет гузва?

Заз зи бубадивай ван хъайивал, коммунистрин девирда инсанривай диндин межлисар ачухдиз къиле тухуз жезвачир, мусурманар йифиз

Нумрада:

ЧИН 3

Ахцегъ района цӀийи мискӀин

ЧИН 8

Къуръан ва мажаз

ЧИН 11

Зун гъасятда бейкеф жезва...

» 9

Мугъаммад Пайгъамбардин () багъа ядигарар Дагъустанда

ЧИ ХАЛКЪДАЛ АЛЛАГЪДИН (=) РЕГЪИМДИН МАРФ КЪВАНА

Шукур хъуй сад Аллагъдиз, салаватни салам Мугъаммад Пайгъамбардиз (), адан хизандиз, асгъабриз ва абурун гуьгъуьна аваз Къияматдин йикъалди физвайбуруз виридаз.

Макъала: Гъасан Амаханов

25-августдиз чи Ватандиз ОАЭ-дай багъа мугъамнар, Пайгъамбардин () несилдикай тир яхцӀурни цӀудав агакъна инсанар атана. Абуру чпихъ галаз чи играми Мугъаммад Пайгъамбардин () ядигарарни гъана. Дагъустандин Муфтий ва шейх Агъмад-афандиди лагъайвал, 25-август чи халкъ-

дин гъакъикъи хайи югъ я. Гъакъван важиблу вакъиа я им. 26-августдиз Каспийск шегъерда авай Али Алиеван тӀварцӀихъ галай спорткомплексда Пайгъамбардин () чӀарарилай яд цуниз талукъарнавай мярекат къиле фена. Иниз Дагъустандин гъар са райондай къад-къад гуьрметлу инсан атун патал теклифар ракъурнай. Инсанар кӀватӀ хъайила, Пайгъамбардин () чӀарарилай яд цаз эгечӀна. И карда чи гуьрметлу шейх ва Муфтий Агъмад-афандидини иштиракна. Ахпа Агъмад-афанди рахана: «Чи Ватандин чилел сад лагъай сефер яз Пайгъамбардин () ядигарар гъан-

ва. Им еке шадвал я. Аэропортунай абур гваз чун хкъведайла неинки инсанар шад тир, гъакӀ вири махлукъатри, чан алачир къванерини кваз шадвал къалурзавай, и кар ачухдиз аквазвай. Чавай Аллагъдиз (=) лазим тир тегъерда шукур ийиз гъич жедач, гъавилай за икӀ лугъуда: «Альгъамду лиллягъи гъамдан ювафи ни'амагъу ва юкафиу мазидагъ», яни шукур хъуй Аллагъдиз, ахътин шукур хъи, Ада гузвай вири няметар къадай ва гъар гъилера няметар гзаф хъайила шукурни гзаф хъурай! Квекай гъар садаз зи чкадал хъана (Пайгъамбардин () чӀарарилай яд цана ам хъваз) кӀанзава, зун и кардин гъавурда акъазва.

» 4-5

Мавлид лезги чӀалал

ра амачир, амма гила Аллагъ (=) рикел алай инсанри ам цийи хьувуна чапдай акхьудна.

Сифте гафуна автор Гьажи Шерифалиди кхьизва:
 Пайгамбардин () мавлид чи патара фадлай араб ва туьрк чӀаларалди келзавай. И кӀвалах гилани давам жезва. Араб чӀалан мавлиддин гьавурда келзавайбур чебни вири акъазвач. Туьрк чӀални Куьре патан лезгийриз гзафбуруз чидач. 1995-йисалай башламишна зи фикирдиз жуван хайи дидед чӀалалди халкъ гьавурда гьатдайвал Пайгамбардин () уьмуьрдикай кхьин гьатна ва кхьена. Амма такьатар тахьуниз килигна икьван гагда гьилин хатларал кхьенвай чарарал аламуькна.
 Аллагъ рази хьайи ксари спонсорвал авуна ктаб чапдай акхьудна. Буюр кӀела зи лезги стхаяр, вахар!
 Ктаб чап ийиз гьазурунин карда зегьмет чӀугур ксариз рикӀин сидкьидай чухсагьул лугьуз кӀанзава заз ва дуьа ийизва.
 Квевайни и кар тӀалабава, гьуьрметлу келзавайбур!

И мукьвара «Мавлид лезги чӀалал» лугьудай мавлидрин цийи хьувунвай ктаб чапдай акъатна. Ктабда Гьажи Шерифали (вичиз Аллагъдин рагьмет хьуй) халуди кхьенвай мавлидар гьатнава. И ктаб виликдайни акъатнай ва ктабар туьквен-

Гьаждал гьилер ягьун меслят кьалурнач

алукӀа, ахтармишнавай затӀар неь, яд ва амай затӀар анжах фабрикайрин шуйшейрай хьухь, чухьунгардайла сивиз яд ракъурмир лугьузва.

Идалайни гьейри, гьаждал физвайбуруз, менингококковая инфекция тахьун патал, рекье гьатдалди пуд йисалай гзаф ва 10 йикьалай тӀимил вахт амачиз «Менцевакс АСҮВ» вакцинадин рапар яна кӀанзава.

И кар Саудовский Аравияда гьар гьафтеда вишералди агьалияр короновирусный инфекциядал ва Денгедин лихорадкадал азарлу хьун кьейдунихь галаз алакьалу я.

Кемеровская областдин Роспотребнадзорди гьаждал физвайбуруз гьилер ягь тавун кӀевелай меслят кьалурзава. ГьакӀни, гьилер дезинфицирующий салфеткайралди михьа, маскаяр

2013-йисан Рамазандин варз: гьар са уьлкведа сив хвейи сяттерин кьадар

2013-йисан Рамазандин вацра сяттериз килигна виридалайни гзаф вахтунда сив Данияда хвена. Ана агьалийри суткада тахминан 21 сятда сив хвена. Им вири дуьньяда лап гзаф вахтуналди сив хвенвай рекьем я. Акси яз, Аргентинадин агьалийри дуьньяда виридалайни тӀимил вахтунда сив хвена – суткада тахминан 9 сятни зур.

Россиядин кеферпата, месела Мурманскда Рамазандин варз «полярный день» ва «белые ночи» лугьузвай йикьарал, яни югь-йиф рагь авай вахтунал гьалтна. И кардиз килигна алимар, абурун

патав гвай, йифиз рагь хьфизвай чкайра хьиз сив кьунин меслятдал атана. Им тахминан 20 сят хьана. Рамазандин варз хьуйгьун вахтунал гьалтайла, Мурманскда авай мусурманри суткада тахминан кьве сятда сив хуьзва. Москвада тахминан 19 сятда сивер хвена. Исландияда авай мусурманри 20 сятни 20 декьикьада хуьзвай. ГьакӀни хабар гузвайвал, Канададани Голландияда суткада 18, Саудовский Аравияда, Францияда, Англияда, Египетда ва Германияда 16 сятда сивер хуьзвай. Австрияда ва ЮАР-да авай мусурманри тахминан цӀуд, цӀудни зур сятда сивер хвена.

Ци Турцияда 115 агьзур Кьурьан маса ганва

115 агьзур ктаб маса ганва. Фондунин председатель Омер Каргыди гьисабзавайвал, Кьурьан ва мусурманрин ктабар кьачудай ксарин кьадар артух хьун, Турцияда ачухнавай кьван Ислам диндин гьавурда твазвай курсарихь галаз алакьалу я.

ГьакӀни, чӀехи шегьерра Рамазандин вацран вахтунда диндин ктабрин базарар ачухнавай. Анра Ислам диндиз талукь ктабар кьачузвайбуруз кьиметарни агьуззавай. Хабар гузвайвал, анжах Турцияда Рамазандин вацран вахтунда пак Кьурьандин 23 агьзур ктаб маса кьачунва.

Хабар гузвайвал, Турцияда Кьурьан маса гунин рекьемар 50% хкаж хьанва. Турциядин диндин фондунин делилралди, цӀинин йисуз пак тир Кьурьандин

Рамазандин вацра ички хьвана пис хьана

Пакистанда ички ишлемишунилай гьал пис хьунин нетижада 18 касди чан гана ва цӀудралди агьалияр залан гьалда ава. Хабар гузвайвал, Фейсалабад шегьердин кьве мярекатда абуру ички квай затӀар ишлемишна.

Мутьманар чеб-чпелай физ эгечӀна, садбуру духтурханадиз тухудай рекье чан гана. Информационный са кьуллугьдин делилралди, суррогатный ичкиди кьенвайбурун цӀарце гьелелиг 18 кас ава. Пакистанда ички квай затӀар маса кьачун ва ишлемишун кьадагьа я. Пак тир Рамазандин вацран вахтунда чехирар авай туьквенар ерли кӀевзава.

P.S.
 Гьайиф хьи, чи Кьиблепатан Дагьустандин хуьрерани Рамазандин вацра ички ва маса гьарамар галаз гурлу мехьерар ийизва. РикӀе са тӀимил кьванни иман авай инсанри и пак вацраз гьуьрметна ихьтин кӀвалахар тавун лазим я. Мавлиддал мехьер авурай, гьакӀ жезвачтӀа, гьатта Рамазандин варз акъатдалди вил алаз акьвазрай.

Уьмуьр яргьи ийизва

Сив хуьн гьам руьгьдиз, гьамни сагьламвиллиз хийирлу тирдал са шакни алач.

И кардикай Рамазандин вацран вахтунда иллаки гзаф лугьузва. И мукьвара китаиви алимри тестикьарайвал, каш гуни инсандин ратарин микрофлора хьсанарзава ва уьмуьр яргьи ийизва.

<p>Учредитель Благотворительный фонд "Путь". Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана</p>	<p>Редактор Гасан АМАХАНОВ</p> <p>Канонический редактор Шамиль-хаджи ОМАРОВ</p>	<p>Газета зарегистрирована Федеральной службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций.</p>	<p>При перепечатке ссылка обязательна</p>	<p>Тираж 3. 600 экз.</p>
<p>Редакционный Совет Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ Сулейман-хаджи ТАГИБЕКОВ</p>	<p>Дизайн, вёрстка Мугьаммад Мусаев</p>	<p>Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-42079 от 24 сентября 2010 г.</p>	<p>Газета набрана и сверстана на компьютерной базе «Ас-Салам»</p> <p>Отпечатана в ООО «Дом печати» пр. Акушинского, 20 Заказ № _____</p>	<p>Адрес редакции: 367015 РД, г. Махачкала, ул. Азиза Алиева, 2.</p>
<p>Главный редактор Заурбек (Абдулла) ЯИКБАЕВ</p>	<p>Корректор Майрам МАГАМДАЛИЕВА</p>	<p>Индекс 51395</p>	<p>Сдано в печать 2 сентября 2013 г. в 20:00</p>	<p>Телефон: (8722) 61-00-64</p> <p>E-mail: assalamweb@gmail.com web: www.assalam.ru</p>

Ахцегъ районда цийи мисклин

къетІна, икІ регъят хъана. Мисклин эцигунин карда иштирак авурбурулай Аллагъ (=) рази хъуй, абур чпин къени мурадлив агакърай!

Хуър яргъа хъуниз килигна (Ахцегъай иниз 2 сятдин рехъ ава) вири мугъманар кватІ жедалди вил алаз акъвазна, ахпа нисинин капІ авурдалай ва нисинин тлуън гайидалай къулухъ межлис башламишна. Иниз Махачкъала шегъердай ДУМД-дин ва

19-августдиз Ахцегъ райондин Гутум хуъре цийи мисклин ачухуниз талукъарнавай алим-рин межлис къиле фена. Гутум Ахцегъ райондин Къиблепата авай виридалайни къакъан хуър я. Ам дуъньядин океандила 2218 метрдин цава ава. Азербайжандин Шеки райондин сергъятдал къван инай 5 километр рехъ ава. Хуъре авай къадим мисклин ацахъна гзаф вахт тир, адан харапаяр къени ама. Цийи мисклин гутумвийри маса чкадал эцигун

«Ас-Салам» газетдин векилар, Къиблепата Дагъустандин районрин ва хуърерин имамар, Дагъустандин Исламдин Университетдин (ДИУ) студентар (мутааллимар), диндихъ рикІ кузвай мусурман стхаяр ва гъакІни гутумвийр атана. Межлисдал мисклинар эцигуникай, Исламдин илимдикай, стхавиликай, кпІуникай, мусурманрин инанмишвиликай (акъида) ва маса менфятлу насигъатар авуна, мавлидар келна. Къуй Аллагъди ихътин хийирлу межлисар гзаф авурай!

«Каспий Гьалал — Экспо 2013»

гъажи Абдуллаева вири дагъустанвийриз ва мугъманриз салам гана ва виридавай гьалалдин важиблублиз фикир гун тІалабна. «Анжах гьалал ишлемишун, гъарамдивай яргъа хъун – им шариатдин ачух истемишун я, идалай чи халкъдин гьал ва амалар аслу я. Инсанри и кардиз гъамиша фикир гузвач, гъарам ишлемишайла чна чи беденриз ва руъгъериз зиян гузва», - къейдна шейхди.

Дагъустандин Президентдин тІварцІихъай вице-премьер Абусупъян Хархаров рахана. «Республика ми хъи ва ислягъ хъун патал чна исятда вири къуватар желбзава. Къенин мярекат – им Дагъустанда сад лагъай чубарук я. И выставкадикай чи мусурман халкъдиз еке хийир жеда. За умуд кутава хъи, гележегда виридалайни хъсан гьалал-индустрия чи Россияда жеда, чна гъа и рекъе кІвалахзава», - къейдна Абусупъян Хархарова. И выставкадал Дагъустандай, Чечнядай, Ингушетиядай, Кабардино-Балкариядай, Карачаево-Черкесиядай, Татарстандай, Башкириядай ва гъакІни Малайзиядай, Туъркидаяй, Индонезиядай, Пакистандай, ОАЭ-дай, Ирандай, Къазахстандай, Азербайжандай, Къиргъизистандай, Узбекистандай, Египетдай, Афгъанистандай ва маса уълквейрай багъа мугъманар атана.

23-августдиз Каспийск шегъерда «Каспий Гьалал – Экспо 2013» ачухна ва ам пуд юкъуз давам хъана. Выставка Дагъустандин Гъукматдин, Дагъустандин мусурманрин Диндин идарадин ва Россиядин муфтийрин советдин куъмеқдалди къиле фена. Выставка тешкилайди «Рисалат – Холдинг» компания я.

Выставка пак Къуръандин аятар келуна ачухна. Инал рахай Дагъустандин Муфтий шейх Агъмад-

93 йис хъанвай дишегълиди вири сивер хвена

Турцияда Рамазандин вацра сив хвейи ксарикай виридалай яшлу дишегъли 93 йис хъанвай Эмишен Жейхан я. Ам Адыяма шегъерда яшаминш жезва. И дишегълиди гъар йисуз сив хуъзва. Ада лугъузвайвал, сив къадайла вичел гъич са жуърединни четинвилер акъалтзавач.

Адан гафарай, къилинди Аллагъ Тааладихъ (=) агъун я. Эмишена гъисабзавайвал, Ислам диндин шартІар къилиз акъудунин карда вичиз анжах Аллагъди (=) къуват гузва. Ада лугъузва хъи, пак тир сив хуънин гъар са югъ адаз Аллагъдиз (=) шукур гъизвай эхиримжиди хъиз я.

Немсерин футболистри къастунал кевивална

Немсерин мусурман футболистри пак Рамазандин вацра четин тренировкаяр ийизвайтІани, гъар юкъуз цѐмуъжуъд сятда сивни хуъзвай.

ИкІ Ислам диндал алай жегъил футболист Сулейман Байсала вилик эцигай суалриз секиндив жавабар гана. 21 йисан яшда авай спортсменди алай вахтунда къве факультетда-ингилис чІалан ва философиядин-кІелзава. Гъар юкъуз жегъил гадади сятдин экуънин пудаз къарагъиз, лап тІимил хъайитІа литр яд хъвазва. ГъакІни Байсала 9-10 йиса авай аялрин командани вердишарзава.

28 филиппинвиди Ислам къабулна

тІвар алай мярекатрин сергъатра аваз Филиппиндай тир мусурман Рашид Индасанан лекция хъана.

Хабар гузвайвал, лекция тагалъ чІалал (филиппинрин милли чІал) тухванай. И кардиз килигна, ОАЭ-да яшаминш жезвай гзаф къадар филиппинвийр кватІ хъанвай. Вязер кІелзавайда вич гъикІ Ислам диндал атанатІа суъгъбетна. Ада Исламдикай суъгъбетзавай ва Къуръандин, ам чир хуънин важиблубликай лагъана. Суал-жавабдин тегъерда давам хъайи лекциядилай къулухъ 28 касди шагъада кІелна Ислам дин къабулна. И кар абуруз Рашид Индасана рикІин сидкъидай мубаракна.

И мукъвара Дубайдиз маса уълквейрай атана яшаминш жезвай агъалияр патал туризмдин Департаментди тешкилай «Рамазан-Форум»

Мугъаммад Пайгъамбардин () багъа ядигарар Дагъустанда

1 « Виридавай и карда иштирак ийиз жедач, Пайгъамбардин () ядигарар хуъзвай духтур Агъмад аль-Хазраджиди и кар кьиле тухун патал заз теклифна. За ам куъ виридан тIварцIихъай авуна. Куъне чIуру фикир ийимир, за жув квейла виш сеферда агъадай гьисабзава, такабурлу жезвач. Пайгъамбардин () ядигаррин патав хъайилани, за жуваз кьилди, валлагъи, са шейни тIалабай туш, вири чи дагъустанвийриз тIалаба (и арада Агъмад-афандидин вилерал накъвар атана). Мад за чи уьлкведиз мугъмандиз атай араб стхайриз чухсагъул лугъузва. Чавай абур лайихлу кьайдада кьабулиз хъанач лагъана багъишламишунни тIалабзава». Ахпа Ансаррин жанаби ва Пайгъамбардин () ядигарар хуъзвай шейх Агъмад аль-Хазраджи чеб хъсандиз кьабулунай президентдин врио Рамазан Абдулатиповаз ва шейх Агъмад-афандидиз, амай мусурманриз баркалла лагъана. Пайгъамбардин () чIарарилай цайи яд виликдай хъайи алимрини дарман хъиз ишлемишзавай, гила квез ам хъвадай ва ишлемишдай мумкинвал хъанва. КIвализ

хъфейла квейай Пайгъамбардин () чIарарилай цайи яд адетдин цихъ галаз какадарайтIа жеда ва вири яд дармандин циз элкъведа. Эгер ам дарман хъиз ишлемишиз хъайитIа, ният авуна 40 юкьуз экуънахъни нянихъ хъвана кIанда, жалгъаяр тIаз хъайитIа, целди абур тIушунда, берекат паталди гьивахтунда хъайитIани хъвайитIа жеда». 26-августдила башламишна Пайгъамбардин () ядигарриз килигиз дагъустанвийрин гзаф пай, гьатта са кьадар россиявийяр атана. Лугъузвайвал, кьведалай пуд миллиондал агакьдалди инсанри иниз зиярат авуна. Амма зиярат авун кьадагъа я, Пайгъамбардин () чIарарилай цайи яд хъвадай ихтияр авач, берекат кьачун кафирвал ва ширк я лугъудайбурни хъана. Абурун кьадар лап тIимил я. Абурун мусурман умматдивай кьакъатнавай инсанар тирди дуъдал акъатна. Вучиз лагъайтIа вири умматдин фикирриз ва инанмишвилиз а ягъалмишбурун кIватIал акси я.

Исятда чна абур батIуларзавай якъин делилар гьида:

Усман бин Абдулагъ бин Магъаба ахъайна: «Зи хизанди зун (Пайгъамбардин

) папан, муъминрин дидедин) Умму Салямадин кьилив са кьапуна авай ядни гваз ракъурна. Ада Пайгъамбардин () чIарар авай гиминдин сукIра акъудна. Гьар гьилера са нел ятIани вил хъайила, зарар хъайила, мусурманар яд авай кьаб гваз адан кьилив физвай» (Бухари). Имам аль-КъастIаланиди «Сагъигъ аль-Бухаридин» баянда икI лугъузва: «Им асгъабрин арада адетдин кIвалах тир, начагъди ва я вили ягъайди хъайила, яд авай кьаб гваз са кас Умму Салямадин кьилив ракъурзавай, ада гъа и кьапуник Пайгъамбардин () чIар кутазвай ва азарлуда ам дарман хъиз ишлемишзавай («Шаргъ аль-КъастIалани аля Сагъигъ Бухари»). «Сагъигъ Бухаридиз» «Умдат аль-Къари» лугъудай баян кхъенвай имам Бадруддин аль-Айниди вичин ктабдани гъа и гафар тестикъарзава. Асма бинт Абу Бакра лукIвиляй аздай Абдулагъа ахъайна: «Абу Бакран руш Асмади заз Пайгъамбардин () плащ кьалурна лагъана: «Пайгъамбардин () и плащ Айшадив (-) гвай, ахпа ам рагъметдиз фейидалай кьулухъ заз кьисмет хъана. Аллагъдин Расулди () ам алукайди я,

чна ам азарлудур патал чуъхуъзвай, адан куъмекдалди абур сагъ жезвай» (Муслима агакьарнавай гьакъикъи гьадис).

Шейх аль-Ислам, имам Мугъйиддин ан-Нававиди (631-676 гь/1233-1277 м) и гьадисдиз вичин «Шаргъ Сагъигъ Муслим» ктабда ихътин баян гана: «И гьадисди хъсан инсанрин шейэрин ва парталрин куъмекдалди берекат кьачун хъсан кIвалах тирди субутзава» («Шаргъ Сагъигъ Муслим» 1571-чин, чапдин кIвал «Дар Ибн Гъазм»).

Анаса ахъайна: «Пайгъамбар () юкьуз ксун патал Умму Салямади хамуникай цванвай кьелечI мес хьтинди вегъезвай, ахпа ам къарагъайла, гъекъ ва чIарар кIватI хьийизвай. Пайгъамбарди () вуна вуч ийизва лагъана жузурла, ада им вичи берекат кьачун патал ийизвай кIвалах я лагъана жаваб гана. Пайгъамбардини () лагъана: «Вуна дуъз кIвалах ийизва» (Муслим, 6010).

Заз чидай гьалда икъван делилар бес я. Ибурукай менфят кьачун тавур инсандиз маса шейиникай хийир авач.

Мугъаммад Пайгъамбардин () багъа ядигарар Дагъустанда

Зу-ль-Кьарнайн пайгьамбардикай (ва я пачагьдикай) суьгьбет

ПАЙГЬАМБАРРИН ТАРИХДАЙ

Саид Афанди АЛЬ-ЧИРКАВИ

Эвел – алатай нумрайра

Зу-ль-Кьарнайн (+) мичИвилилин алемдиз гьахьай кьайдадикай куьруь кьиса Аллагь-Таалади гайи кьуватдалдини алакьунин куьмекдалди Зу-ль-Кьарнайна (+) вири дуьнья муьтлуьгьарна. Раббиди адаз куьмек яз Рафа'ил (+) ракьурна. Са сеферда Искандара (+) адавай малаикри цаварал Халикьдиз (=) ибадатзавай кьайдадикай хабар кьуна. Рафа'ила (+) ахьайна: «Бязи малаикар Аллагьдихьай регьувиялай кьил хкажиз тежез акьвазна, масабур гьамиша Аллагьдин вилик юкь агьузна (руку') акьвазна, пуд лагьайбуру Аллагьдин вилик пел чилел (сужда) эцигнава». Зу-ль-Кьарнайна абурун ибадат бегенмиш хьана ва малаикри хьиз ибадат авун патал яргьи уьмуьр кьан хьана, идакайни ада Рафа'илаз (+) лагьана. Малаикди адаз сир ачухна, чилел мауль-гьаят (уьмуьрдин яд) лугьудай яд авайди ва ам хьвайи инсан Кьияматдин йикьалди яшаммиш жадаиди ахьайна. Искандараз гьа булах жагьурна адан яд хьваз кьан хьана. Ада мауль-гьаят булах гьина аватга ваз чизвани лагьана малаикди-вай хабар кьуна. Малаикди вичиз ам авай чка дуьздаказ малум туш лагьана ва вичиз ван хьайидакай ахьайна: «Заз маса малаикривай ван хьайивал, ам мичИвилилин алемда ава, амма ам авай дуьз чка заз чидач». Искандара алимрин ва арифдаррин чьехи межлис кьватга ва абуроз суал гана: мауль-гьаят гьина аватга низ чида? Вирида санлай хьиз чпиз адакай гьич са шейни малум туш лагьана жаваб гана абур. Анжах сада вичиз Аллагьди (=) чилел мичИвал халкьна гьа мичИвиле мауль-гьаят эцигнавайди чизва лагьана. Алимди баян гана: «А булахдикай за Адаман (+) весийрай кьелнай, ам рагьэкьечьидай пата хьун лазим я». Гьа икI, ада шак алудна. Зу-ль-Кьарнайна (+) арифдаррикай ва игитрикай ругуд агьзур касдикай ибарат тир кьушун кьватга, абурун кьиле Хидр (+) эцигна ва рекье гьатна. МичИ чкада виридалайни хьсандиз жегьил хварариз акьвазвайди адаз лагьанай, гьавилай гьахьтин агьзур балкьан хьана ва кьушундиз герек тир вири шейэр гьазурна. МичИвилилин алемдихь кьекьезвазвай кьушун югьди-йифди, четинвилериз фикир тагана рагьэкьечьидай патаз физвай. Цикьвед йисалай абур кьекьезвазвай чкадиз агакьна. Ам лап ажайиб чка тир, гумадиз ва я йифен мичИвиле ухшар тир мичИвили а чка кьунвай. Арифдарри Зу-ль-Кьарнайназ (+) аниз гьахь тавун меслят кьалурзавай, вучиз лагьайтга адалай вилик мичИвилеиз гьич са пачагьни гьахьнавачир. Амма Искандара (+) абуроз яб ганач, элкьвена вич хьфидач лагьана гаф гана. МичИвилеиз гьахьайла чаз садаз-сад аквадани лагьана Зу-ль-Кьарнайна хабар кьуна Рифа'илавай (+). Малаикдини адав яру гевгьер вугана ва чилел гадааритга гевгьерди сес акьудда, гьа идалди чаз садаз-сад жагьиде лагьана ада. Кьушундин са пай Зу-ль-Кьарнайна мичИ алемдиз гьахьун патал гьазурна ва амай паюниз аниз гьахь тавуна чпел вил алаз

цикьвед йисан кьене акьвазун, ахпа кьваллиз хьфин буйругьна. Идалай кьулухь Абу-ль-Аббас (Хидр (+)) кьиле аваз адан кьушун мичИ алемдиз гьахьна. Югь ва йиф чин тийиз, рагь ва варз акван тийиз, чан алай гьич са гьайванни, кьушни гьалт тавуна абур цикьвед йикьан кьене кьекьвена. И арада Хидрдиз (+) Аллагь-Тааладин паттай чинебан хабар атана, адаз мауль-гьаят алай чка чир хьана. Адаз булахдал кьушундихьай кьакьатна кьилди фин буйругьнавай. Адалай гьейри мад садазни гьа булахдин цикай дадмишун кьисмет авачирди Аллагь-Таалади лагьана. Эмир атай члавуз, Хидрди (+) юлдашриз вичел вил алаз акьвазун буйругьна ва вич аниз кьилди фена. Вагьйуда лагьайвал, ам эрчи паттахь фена, кьамуз эвичина, булах акурла анай тухдалди яд хьвана, беден чуьхвена ва дастамаз кьачуна. Булахдин яд виртгедилай ширин ва

некьедилай лацу тир. Ам хьвайила Хидрдиз (+) хушбахтвал хьана. Искандер (+) вичин мураддив агакьнач, инсандин вири мурадар кьилиз акьатун мумкин туш. Чьек гьина аватга чин тийиз яхцур йикьанни йифен кьене Искандарни (+) адан кьушун мичИвиле кьекьезвазвай. Эхирни абуроз са кьеле акуна. Хидр (+) кьушундихь галаз туна пачагь аниз кьилди фена. Кьеле хьипи цурадикай эцигнавай, адан ракьун варарин гьаркьувални яргивал са фарсах тир. Балкьандилай эвичина ам кьеледив агатна, ахпа раклар ачухна аниз гьахьна. Ина Зу-ль-Кьарнайназ еке лацу кьуш акуна. Мукьаятвилелди ам кьушран патав фена ва салам гана. Аллагьдин (=) ихтирдалди кьушра адан саламдиз жаваб гана ва гуьзелдиз адахь галаз рахана: «ГьикI хьана, Искандар, чилел алайди ваз бес тахьана инизни атанани?» Ахпа ада вичиз Искандараз (+) гудай суалар авайдакай лагьана. Пачагь гьи суалдиз хьайитгани жаваб гуз рази хьана. «Куь арада зинавал ва ички хьун чкьанвани» - жузуна ада. «Эхь, чкьанва», - жаваб гана Зу-ль-Кьарнайна. Кьуш зурзас башламишна, ам генани еке хьана ва кьеледин кьаварив агакьна, кьлеви сес акьудна на лугьуди ам Ра'д (гугрумрин малаик) я. «Тапан шагьидвал ва файда-

чивал куь арада чкьанвани?» - мад жузуна ада. «Эхь, ахьтинбурни ава чи арада», - жаваб хгана пачагьди. И жавабдин ван хьайила, кьуш мад зурзана. «Кьакьан кьвалер эцигнавани?» - мад жузуна кьушра. Ада мад эхь лагьана жаваб гана ва гугрумдиз ухшар гьарайди ам зурзурна. «Абуру сад Аллагьдихь (=) инанмишвал тунвани?», - хабар кьуна ада ахпа. Ваь лагьана жаваб гайила, кьуш са тИмил секин хьана. «Ферз тир капI инсанри тунвани?» - жузуна ада. Ваь, гьеле тунвач лагьана жаваб гайила, ам генани секин хьана ва са тИмил гьвечли хьхьана. Ахпа ада жузуна: «Инсанри ферз тир чьехи дастамаз (гьусл жанабат- беден чуьхьун) тунвани?» Искандара (+) ваь лагьана жаваб гана ва кьуш сифтедай гьикьванди тиртга гьакьванди хьхьана. Ахпа ада Искандараз (+) кьеледал хкаж хьана килигдай ихтияр гана. Ам кьеледал

акьахна ва адаз гуьрчег инсан акуна. Таниш туширда вун вуж я лагьана жузуна. Искандар (+) тирди чир хьайила, ада туьгьмет кваз суал гана: «Вучиз вун иниз атана? Чилел гайиди бес хьаначни ваз?» Дикьетдивди цавуз килигзавай таниш туширдавай Зу-ль-Кьарнайна вун вуж я лагьана жузуна. Ада вич Аллагьди (=) эмир ганмазди сурдай (турба) гьарайиз гьазур яз акьвазнавай Исрафил малаик (+) тирди лагьана. Ахпа ада са кьван хкажна Зу-ль-Кьарнайнав вугана ва ам гваз хьфин буйругьна. Гьакьни малаикди лагьана: «И кьван тух хьайила, вунни тух жада, адаз гишин хьайила, вазни гишин жада». Искандара (+) кьван кьачуна ва кьушун галаз элкьвена хьфин кьетга. Ада кьеледа вичин кьилел атай вири агьвалатрикай ва кьванцикай лагьай гафар ахьайна, алимривай адан гьикьметдикай жузуна. Арифдарри и кьван терездин са патал ва адетдин гьакьван кьван муькуь патал эцигна, килигайтга ам адетдин кьванцелай залан тир. Ахпа абур кьведни сад хьиз авун патал муькуь патал са агьзур еке кьван эцигна, амма и кьван абурлай элан хьана. И арада Хидрди (+) са гьапа авай чил кьачуна терездин муькуь патал вегьена ва кьве падни сад хьана. Хидрдин (+) чирвилерин тамамвилел вири мягьтел хьана. Ис-

кандараз (+) идан мана вуч ятга чириз кьан хьана. Хидрдини (+) инсан анжах чили тухарда лагьана. Чилин винел пачагь хьунал рази тахьана Зу-ль-Кьарнайн гьаниз атана лугьуз Исрафил (+) мисал адаз туьгьмет хьиз гьана. Аллагьдин (=) вилик регьувиялай Искандар (+) шехьна, ам чилин кьаник аватиз гьазур тир. «Им дуьз я», - хиве кьуна ада Хидрдин (+) вилик ва вич рекьидалди мад рекье гьат хьийидач лагьана гаф гана. Вичин кьушун галаз Зу-ль-Кьарнайн мичИ алемдай хкведай члавуз, абур са кьамуз эвичина. Балкьанрин кьекьрикай ахьтин ван кьезвазвай хьи, на лугьуди абур куьлуь кьванериз кьургузвай. Вирида сада-садавай им вуч ятга лугьуз хабарар кьаз башламишна. Рафа'ил малаикди (+) Искандараз (+) лагьана: «Ам а шей я хьи, ам кьачурдани кьачун тавурдани гьайиф чьугвада». Зу-ль-Кьарнайна виридаз абурвай жада кьванди кьачун буйругьна. Садбуру гзаф кьачуна, масабур – тИмил, пуд лагьайбуру гьич кьачунач, вучиз лагьайтга абурвай чьек патал вуч хьсан ятга кьетлиз хьанач. МичИвилай эькьечайла, инсанриз абур алмазар тирди акуна ва лап пашман хьана. Нагагь Зу-ль-Кьарнайна туба авунвачиртга, ада багьа кьашарай шешелар ацурна хутахдай. Рикье зугьд (дуьньядин девлетдихьай вил атун) гьатдалди адал и багьа кьашар гьалтнайтга, ада ана гьич са кьванни тадачир. Са шейни кьачун тавурбур са тИмил кьванни кьачунач лугьуз пашман хьана, тИмил кьачурбур гзаф кьачунайтга лугьуз пашман хьана. Инсанди дуьньядин малдихь гьерекатзавай кьайдадиз фикир це: са шейни авачирла адаз са тИмил кьан жезва, тИмил авайла – гзаф. Инсанриз кьанзавай кьвандаз куьн килиг садра, чилин кьаник фидалди абур са шейникайни тух жадач. Инсандилай кьанихди и дуьньяда анжах кьиф я. Кьиф – им кьейидалай кьулухь чилиз элкьезвазвай гьайван я, амма рахазвай махлуькьдиз (инсан) кьил герек я. Кьилер виридаз ава, икI хьайила хьсанди писдалай тафаватлу авун патал акьул герек я. Савадсувал – им чирвилер кьачуналди тамамариз жада нукьсан я. Чирвилерал амал тавур инсан дар дустагьди гуьзетзава, ам гьикьван яргьалди ана жадайтга, ада авур гунагьдила аслу я. Уьмуьрдин пис эхирдивай Аллагьди (=) хуьрай! Винидихь тьвар кьур пачагьлуьгьдиз Зу-ль-Кьарнайна Аллагьдин (=) ихтирдалди цьерид йисан кьене регьбервал гана. Кьанни цикьвед йис хьайила, кьиникьин пияладай хьвадай нубат атана. Гьетералди кьезвазмай кардикай хабар гудайбуру Искандараз ам ракьун чилинни кьарасдин цавун арада рекьидайдакай лагьанвай. Са сеферда рекье авайла ам азарлу хьана, пачагьдиз гзаф чими тахьун патал аскерри адан кьаник кьеркьер вегьена ва винел кьарасдикай чардах туькьурна. И арада Зу-ль-Кьарнайна рикьел гьетералди кьезвазмай кардикай хабар гудайбуру гафар хтана ва вичин кьиникь муькуь хьанвайдан гьавурда акьуна. Вавилондиз хтанмазди пачагьди чан гана. Гьа и шегьерда ам кучудни авуна. «Бадаи'у зугьур» ктабда гьа икI лагьанва.

КьатI ама.

Рабитла вуч я? Ам ийидай ихтияр авайди тестикьарзавай Кьурьандин аятар авани?

БЕРЕКАТЛУ ЧИРВИЛЕРИН ХАЗИНА

Саид Афанди АЛЬ-ЧИРКАВИ

Эвел – алатай нумрайра

Ахпа, чун идан гьавурда акьуна кIанда: «Аллагьдиз (=) мукьва хьун» - гафарин мана Аллагьдин (=) гьакь-индай чирвилер артухарун я. Инсандин ибадат михьивилий (ихлас) ацIанватIа, ам Аллагьдин (=) тIварарин ва сифетрин, ажугьдин ва регьимдин гьавурда акьазватIа, ихьтин инсандиз Аллагьдиз (=) мукьва хьанвайди лугьуда. Амма им бедендин куьмекдалди, еке кьуллугьдал алай инсандиз мукьва жедай саягьда, мукьва жезва лагьай чIал туш. ИкI хьанайтIа, Аллагь-Тааладиз беден ва тайин чка хас хьун лазим тир. Ихьтин инанмишвал авай инсандикай кафир жезва. Рабитлани вун са ни ятIани гьил кьуна Аллагьдиз (=) мукьва ийизва лагьай чIал туш. Аллагьдиз (=) мукьва хьун патал ибадат ва хьсан амалар авуна кIанда. Га и амаларни рикIе анжах Аллагь (=) (гьузур) аваз авун лазим я. И тегьерда ибадат ийидай дережадиз хкаж жез чаз устазри куьмек гузва. ИкI хьайила, Аллагьдин (=) кьадардалди ва шейхерин берекат, куьмек себеб хьана чун гьа инал лагьай хьтин дережадиз акьатзава. Ибадат ва хьсан амалар ийидайла, инсандихь гьикьван рикIин михьивал ва камилвал хьайитIа, гьакьван ам Аллагьдиз (=) мукьва жезва.

Чун чи мураддив агакьарзавай шейни чи мурад я. Месела, рикIелай Аллагь (=) алат тийидайвал, чна гьамиша Аллагь (=) рикIел гьана (гьузур) кIанда. РикIе гьузур хьун ва маса фикирар акьудун патал виридалайни кьиметлу, камил шей рабитIа я. ТIарикьатдин шейхери лугьузва: «Куьн гьамишалугь Аллагьдихь (=) галаз хьухь!» Им лагьай чIал я хьи, инсанди вичин нефсинин вири гьевесар Аллагьдихь (=) галаз алакьалу авуна кIанда. Адавай вичивай Аллагьдихь (=) галаз жез алакь тавуртIа, Аллагьдихь (=) галаз авай инсандихь галаз кьванни хьурай.

Чехи имамрин ктабра ихьтин гьадис ава: «Халкьдин шейх умматдин пайгьамбардиз тешпигь я». Шу'айб-афанди, вуна вагьабитри хьиз, суфийри шейхер пайгьамбардин дережадиз акьуднава лугьумир. И гафарин мана масад я. Абурун мана ихьтинди я: «ГьикI уммат пайгьамбардихь муьгьтеж ятIа, гьакI халкьни ам дуьз рекьел гьидай шейхдихь муьгьтеж я. Гьар садан дережа, гьелбетда, вичиз килигайди жеда. Гьавилий муьриди вичин рикI устаздихь элкьурна рабитIа авун чарасуз я ва устаздикай арачи (васитIа) авурла, вичел файз (Аллагьдин патай нур) кьведайдан гьакьиндай инанмиш хьун лазим я. ИкI хьайила, вири шейхер халкьдиз дуьз рекьел эвер гузвайбур я, амма муьридин везифа, вичин устаздал рабитIа авуналди, файздихь кьекьуьн я. ГьакIни адаз файз кьачузвай устаздихь, вичин устаз авайди чир хьун лазим я. Га икI файздихь кьекьведайла, ам са устаз-дилай масадал элячIава ва нетижада Пайгьамбардал () агакьзава. Пайгьамбардилаи () файз цIиргьинай хьиз са

устаздилаи масадал физ муьридин шейхдал агакьзава. Муьридини вичин шейхдин суьретдал рабитIа авурла гьа и файз агакьзава. Алай вахтунда Накьшбандия тIарикьатдин муьридри рабитIа анжах Магьмуд-афандидал ийизва. Адалай кьулухь яшамииш хьайи вири шейхери гьадал рабитIа авуна. Шазалия тIарикьатдин муьридри Сайфуллагь-кьадидал - ийизва. Месела, мичIи кIвал экуь авун патал чна вуч ийизва? Ада чирагь куькIуьрун лазим я. Гила и кар авун патал, чаз ток герек кьезва. Ток гь-

най кьведа? Базардай маса кьачудани, никIай кIватIдани ва я чиликай хкудани? Базардай ток маса кьачуз жедач, амма ток патал чарасуз сим маса кьачудайвал базардизни фин лазим я. Ник цайитIа бегер вахчуз жеда, амма ток ваь. Чиликайни ток хкатдач. Гьар са кардиз вичин кьайдаяр ава. КIвализ ток гьун патал, электростанциядихь галаз алакьа хьана кIанда. И алакьа гьикI ийизватIа виридаз ашкара я: шалманар акIурна, абурулай токдин симер тухвана кIанда. ИкI авуртIа, кIвале экв жеда. Гьелбетда, кIвал экуь хьун патал, кIвалахзавай лампани герек я. Эгер ам чIуруди хьайитIа, авур кьван вири кIвалах бада фида. Шу'айб-афанди, зи ва зи стхадин хва (ви буба зи диндин стха тир), вун килиг, ток тухуникай инал авур ихтилатдик таб ва я са чIуру шей квани? За фикирзава, идан гьакьиндай гьужетар ийидай кас жедач, инал лаганвай вири гафар гьакьикьибур ва гьар садаз вичин вилералди аквазвайбур я. Им хьиз, гьатта цIудалайни пара сеферра рабитIа авун гьакьикьи амал я. Шу'айб-афанди, кьуй ваз нин тIвар ганватIа, гьадан берекат вал атурай! За ви тIвар тикрар ийизва лугьуз ваз хьел кьемир. За ви тIвар ваз туьгмет авун патал кьлазвач, рабитIадин месэлади вак кьалабулукь кутазвайди вуна лагьайла ихьтин ихтилат арадал атана ва за вакни хуькуьрна. Багьишламиша. Телефонди гьикI кIвалахзаватIа, вуна фикир це. Месела, Москвадиз зенг авун лазим хьайитIа, гьикьван чкайра коммутаторар эцигун герек кьведа? Са чкада авай коммутаторди кIвалах тийиз ва я сим кьатI хьанваз хьайитIа, бес ви алакьа квахьдачни? Шу'айб-афанди, гьа и мисалдинни суфийри

ийизвай рабитIадин арада гьич тафават авач. Сим кьатI хьайила телефондин алакьа гьикI чIур жезватIа, гьакI цIиргь кьатI хьайилани, файз кьведач. Ваз гьамиша Аллагьдихь (=) галаз алакьа хуьз кIанзаватIа, вуна устаздихь галаз руьгьдин алакьа хвена кIанда. Га им инсандивай Аллагьдиз (=) мукьва жез алакьдайвал эцигнавай рехь я. Им кьабул тийизвайди вичин мураддив агакьдач. Шу'айб-афанди, фикир це, месела, диктор Москвадин ва я Махачкьаладин радиодай рахазва, адан ван вири Дагьустандиз

кьезва. Идалайни гьейри, гьатта телевизордай аквазва. Космосда авай космонавтди чилел алайбурухь галаз алакьа хуьзва, гьатта ам телевизордай акун ва радиодай адан ван атун мумкин я. Эгер чаз и шейэр чи вилералди такунвайтIа, анжах са ни ятIани чаз телевизор ва радио хьтин шейэрин куьмекдалди садаз-сад акун мумкин я лагьанайтIа, чун чIалахь жедайни мегер? Яраб чун гьикьван хуьредайтIа, Москвадай рахазвай инсан аквазва ва адан ван кьвалав гьайданди хьиз кьезва лагьанайтIа!

Ахпа, вилериз и кар акурдалай кьулухь, чна и гьакьикьат гьикI кьабулдайтIа?! ИкI хьайила, нагагь тIарикьат, адан гьакьикьивал ва адакай авай кьван менфят гьа и кьайдада инсанриз аквазвайтIа, ам инсанри цIуд сеферда фад кьабулдай ва ам инкар ийизвайбуру гьилер хкаждай. Эгер сирдин чирвилер ачух чирвилер хьиз виридаз аквазвайтIа, чилел сад-садахь галаз гьужетдай инсанар амуькьдачир. И кIвалах хьун мумкин туш, ам гьич садрани женни ийидач, вучиз лагьайтIа Адам пайгьамбардин (+) пелел алай чи Пайгьамбардин () нур Аллагь-Таалади иблисдиз кьалурнач. Адаз и нур акун ам муьтIуьгь хьанайтIа, жегьеннемдиз фидайбурни жедачир. Аллагь-Таалади лагьана: «За гьар са халкьдиз чпин амалар хуш жедайвал авуна» (Кьурьан, 6:108). Яни Аллагьди (=) хьсан инсанриз хьсан амалар хуш, писбуруз пис амалар хуш жедайвал авунва. Эхират патал хьсан амалар гунагькарри писбурай гьисабзава. Эхират патал писбур абуруз хьсанбур хьиз аквазва. Кьуй Аллагь-Таалади Мугьаммадан () уммат чпин амалар и дуьньяда чIурувилихьди дегиш хьанвай

гьалда аваз акуникай хуьрай! Пайгьамбарди () лаганва хьи, Женнет четин кIвалахри элкьвена кьунва. Нефсиниз такIанзавай амалар тавунмаз, Женнет кьазанмишиз жедач. Га икI адаз тербет гана кIанда. Шу'айб-афанди, нефс муьтIуьгьарун патал муьридри куьмекдилаи хьсан куьмек авач. Жегьеннем лагьайтIа, нефсиниз кIандай шейэри элкьвена кьунва, нефсиниз кIанзавай вири шейэрихь галаз женг чIугуна кIанда. Нефсиниз кIани шейэрикай яргьа хьун патал, виридалайни хьсан куьмек шейхери гуда.

Гила вуна аз яб це, жуван вилералди акурдакай ахьайда. Жегьил вахтунда, аз чирвилер авачирла, тIарикьат гьачирла, зун чубан тир. Амма чирвилер кьачудай кIеви гьевес хьуниз килигна, за хуьтIуьз жувахь галаз «Бустан Аваристан» ктаб кIвалахал тухудай. Завай ам кIелиз жезвай, вучиз лагьайтIа гьевечи чIавалай аз Кьурьан кIелиз чизвай. За ам гьар няниз кIелзавай, амма ктабда авай араб гафар себеб яз, хьсандиз адан гьавурда акьазвачир. Га вахтунда за пIапIрусни чIугвазвай. Заз жувахьай регьуй жезвай, пIапIрус чIугваз-чIугваз ам кIелун эдебсуз кIвалах тирди зун гьавурда акьазвай. ГьакI ятIани, завай ам кIелдай вахтунда пIапIрус чIугун тавуна эхиз жезвачир. Са сеферда, за гьа инал лагьайвал йиф акьудзавай вахтунда, бригадирди лагьана: «Вуна хьиз ктаб кIелун ва гьа са вахтунда пIапIрус чIугун дуьз яни кьван?» ГьакIани аз жувахьай регьуй жезвайди тир ва и арада за жуван хуьхьвер яру жезвай кьайда гьиссна ва адаз жаваб гана: «Аллагьдал кьин хуьй, зи стха, дуьз туш!» И бригадирдин тIвар МугьаммадсултIан тир. Адаз Кьурьан кIелиз чизвачир ва залай тIимил чирвилер авай. Ам исятдани Чиркейда яшамииш жезва, зи багьри я. Га йифелай башламишна, мад за ктаб кIелдайла пIапIрус чIугун хуьвунач. Гьил пIапIрусдал фидайла, зи рикIел бригадирдин гафар хквезвай ва регьувилий ам кьулухь хутах хьийизвай. За эдебсуз амал тун патал, гьа вахтунда Аллагь-Таалади себеб (арачи) МугьаммадсултIанай авуна. За гьа амал гадарна лугьуз шадвилихь сергьят авачир. За Аллагь-Тааладивай и касдиз регьим ракуьрун тIалабна. Га икI я, Шу'айб-афанди, гьатта кьве чубандизни садакай-садаз хийир хьана. Бес Аллагьди (=) чилел Пайгьамбардин () варисар авунвай, берекатлу чирвилерихь кьекьвезвай инсанриз дуьз рекьел эвер гудайвал халкьнавай муьридрикай гьикьван хийир кьачуз жеда кьван? За инал тухузвай ихтилат гьужетар ийиз кIандай инсандиз гьакIан менфятсузди хьиз акун мумкин я. Амма им лап важиблу ихтилат я. Вуна фикир це зи иман гьикьван зайифди тиртIа. Анжах гьа зун хьтин чубандихьай регьуйла завай чIуру амал таз хьана. Гьакьикьатда бес аз нухьай регьуй хьана кIанзавайди тир? Аллагь-Тааладихьай! Им вуч лагьай чIал я? Им зун лап зайиф иман авай, гьатта Аллагьдихьайни (=) регьуй тахьана, зун хьтин чубандихьай регьуй жезвай инсан тир лагьай чIал я.

КьатI ама.

Лезги хуьрерин мискIинра ДИУ-дин тербиячияр гуьзетзава

Дагъустандин Исламдин университет (ДИУ) ачухна са акъван пара вахт туш. Жегьилриз мусурман диндин бинеяр, шариат чирзавай, марифатдинни эдеб-ахлакьдин тербия гузвай и надир вуздиз Кьиблепатан Дагъустандин жегьилрин патай итиж йис-сандавай артух я.

Макъала:

Дашдемир Шерифалиев

Чпин чирвилер карда ахтармишунин, халкъдин гегьенш къатариз диндин рекъай кьуллугъунин мурад-метлебдалди 2012-йисалай эгечIна ДИУ-дин студентар-мутааллимар азиз Рамазан вацра Дагъустандин дагълух хуьрерин мискIинра имамриз куьмек яз ракъурун хъсан адетдиз элкьвенва. Ихътин алакъяр, гьелбетда, уьмуьрдин тежриба авачир жегьил мутааллимирзини, гьакI чпи-чпиз са жуьре чирвилер къачунвай чи хуьрерин яшлу имамризни менфятлу я. И кар аннамишна хьиз, 2013-йисалай Рамазандин вацра (цIи и вахт гатун рухсатдал туьш хъана) Ахцегь райондин имам Гьажи Абдулгъашум Абдулгъашумован меслятдалди хуьрерин мискIинрин имамриз куьмек яз ДИУ-дай са десте жегьилар рекъе туна. Тайиндиз лагъайтIа, ахцегьвияр тир Гьуснуьдин Ашуралиев - Хуьруьгиз, Агьмед Бегагъаев – Кьаказ, Рашид Ашуралиев – Кьурукалал, хушетви лезги Гьасан Шахсенов – Калукиз, цIийи кьурушви Мугъаммад Эминов – Цуругъиз, Хив райондин кьукъавияр тир Саидагьмед Эмиргъамзаевни Селим Алискеров – Кьутунхъизни Чепез, хуьлуьд-ви МатIлаб Рустамов - Смугъулиз, луткунви Расул – Хкемиз, рутулви Мугъаммадни – Ялахъиз. Эдеб-ахлакьдин тербиядин ва диндинни светский илимрин жигьетдай чирвилерин дережа ва диндин рекъай жегьилрин савадлувал хкажунин карда чпикай авай куьмек акурла, лайихлу гуьрмет къазанмишнавай жегьилар, чкадин имамриз гьилий ахъайиз кIанзавачир. Гьам мусурман диндин ва гьам яшайишдин маса рекъерайни вини дережадин пешекарар

гъазурзавай Дагъустандин Исламдин университетдин муаллимрин коллективдиз абуру чухсагъул малумарзава. Лугъун хьи, «Зун алакьдайвал жуважуваз чирвилер къачуз алахъзавай яшлу итим я. Чарасуз хиве гьатнавай хуьруьн имамвилини жавабдар кьуллугъдин везифаяр кар алакьдай са савадлу жегьилдив вахкуз гъазур кас я. Тавакьу хьуй, са мумкинвал аватIа, ша вун чи хуьруьн имамвиле акъваз, зун ви куьмекчи жеда. Я туш, кIел куьтягъайдалай гуьгъуьнни хъша, чан хва», - лугъуз, Хуьруьгрин хуьруьн имам Гьажи Юзбег буба вичиз куьмекчивиле атанвай жегьил итим Гьуснуьдинал гъавалат хъанвай. Чаз чиза хьи, гьа ихътин къени теклифар мутааллимирзиз, месела, Кьакарин ва Цуругърин хуьрерин имамар тир Мегъарам ва Гьажи Мегъамедкъасум бубайри авуна.

Ингъе чун, дуьшуьшдай хьиз, агь-сакъалди тарифар ийизвай Гьуснуьдинахъ галаз гуьруьшмиш жезва. Юкьван буйдин, экуь рангунин, чина гьамиша мили хъвер авай, дикъетлу вилерин акьуллу гадади вичел гьар са кар ихтибар ийизва. - Гьакъикъатдани, за са вацра Хуьруьгрин хуьруьн имам Гьажи Юзбег бубадин куьмекчивиле кIвалахна, - лугъузва ДИУ-дин 4-курсунин мутааллим Гьуснуьдина. – Азад вахтунда аялриз Ислам диндин бинеярикай малуматар гуз, Пайгъамбардин () гьакъикъи гьадисар ахъайиз, «элифба»-дилай эгечIна, Кьуръан келиз чириз алахъна. Авайвал лагъайтIа, агьсакъалдин рикIин сидкъидай авур теклиф, гьакI Хуьруьгрин хуьруьн жемият зазни пара бегенмиш хъана. КIел куьтягънавайтIа, мумкин я, са къадар береда гъана акъвазни ийидай... Уьмуьрдин ва диндин месэлайриз бегъем чрай фикирралди килигзавай фагъумлу жегьилдихъ галаз рахунлуькIуьн итижлу тирвилей адахъ галаз чна хейлин суьгъбетарна. Малум хъайивал, ам диндал мягъкем туькIвей хизанда дидедиз хъана ва диндин рекъай сифте тарсар-тербияни аялриз (вах Аминатни 2011-йисуз агалкъунралди ДИУ акъалтIарнавай хъсан

пешекар я) буба Гьажи Тажидина гана. Хизанда диде-бубадин тербиядин таъсирдик светскийдилай мусурман диндин илимдиз майилвал авунин рехъ абуру чпин хушуналди хъяна. -Чирвилерихъ ялун гьар са мусурмандин буржийрик акатзава. Исламдилай дерин ва гьакъикъи илим дуьньяда авач. Бязибуру ягъалмишвилелди фикирзавайвал, светскийдихъ галаз абур къаршивилени авач, гьакъикъат жагъурунин карда сад-садаз куьмек я. Гъавурдик квай кас чIуру ният аваз паталай гьич садавайни рекъелай алудиз жедач. Гьайиф хьи, диндин рекъай савадсуз, авам тирвилей жегьилри экстремизмдизни вагъабизмдиз, наркотикризни ичкибазвиллиз кьил язава. Гена хъсан я, чи патара инсанри асул гьисабдай рагъметлу бубайрилай атана агакънавай диндин адетрал амалзава. Эхиримжи вахтунда районда адетдин диндин ерияр арадал хтун, инсанри мавлидар кьурмишун, телевиденидай диндин ва марифатдин передачаар къалурун ва, кьилинди, чи гадайрини рушари диндин чирвилерин вузра кIелун (исятда Ахцегь райондай ДИУ-дин Кьиблепатан Дагъустандин филиалра 7 касди кIелзава) тебрикуниз лайихлу я,- вьздин тегъерда лугъузва

вичин уьмуьрдин кьилин везифа жемият Ислам диндин гъавурдик кутун яз гьисабзавай жегьилди.

- Дагъустандин Исламдин университет кIелнавайвилини шагъадатнама гвай касдиз адетдин мектебда кIвалахдай ихтияр авани? Са гафуналди, чаз куь университетдикайни куьрелди рахана кIанзавай.

- Гьелбетда, диндинбурухъ галаз санал умуми чирвилерин предметарни къвезвай чаз гуманитар образованини гузва. ДИУ акъалтIарнавай парабуру мектебрини кIвалахзава. 2000-йисалай кардик квай чи вуз республикада диндин учрежденирин арада вичиз гьукуматдин талукъ чешнедин лицензия, бажарагълу алимри кIвалахзавай, материалини алатрин мягъкем база авай кесерлу ва ихтибарлу чкайрикай сад я. Кьулай общежитини галай ва хъсан стипендияни авай ана Дагъустандин гьар са пипIай, гьакI къецепатайни къвез жегьилри (гьелбетда, рушарини гадайри кьилди) кIелзва, светскийдинбурулай кIусни зайиф тушир дурумлу чирвилер къачузва. Гъавилий заз чпин веледар ДИУ-да кIелиз ракъур тийизвай диде-бубаяр алапат я.

«Мавлидрин куьмекдалди инсанрин риклера иман амуькна»

1 « чинеба идан-адан квалел кватл жезвай. Ва вичиз аял чавалай и мавлидрал ийизвай суьгьбетрай Пайгъамбардикай (), Аллагдаикай (=), чи диндикай хабар хъана лугъузвай. Га и къайда мавлидрин куьмекдалди инсанрин риклера иман амуькна. Виликдай чна музыкани галаз нашидар келзавай, га вахтунда абур хийирлу хъана, вучиз лагайтла ам чи уьлкведа дин зайиф, дин акьалтзавай вахт тир, жегилри музыкадиз яб гузвай, чнани абуруз нашидрал элячлиз регьят хъун патал сифте нашидар музыка галаз келиз эгечна. Инсанар диндал атунин карда идакай хийир хъана. Амма са шумуд йис идалай вилик чаз алимри макъамар галаз нашидар келун къадагъа авуна, вучиз лагайтла гила мусурманар диндал кели хъанва. Чнани чи чехибуру лагайвал ийизва. Алай аямдин музыкадин алатрин куьмекдалди (синтезатор...) арадал гъизвай музыка бязи алимри къадагъа алайди туш лугъуз тестикъарни ийизва, абурун гафарикай делил кьуна чна хъсан ният аваз музыка галаз нашидар келзавай. Амма къейд авун лазим я хьи, сифте чна мавлидар музыка галаз келдайла бязи жегилри музыка галаз мавлидар келдай ихтияр авач лугъузвай, гила музыка галагиз мавлидар келдайла, абуру мавлидар гьич келун къадагъа ийизва. Абуруз чи динда жаваб ава. “Мавлид” лугъудай твар авачиртлани мавлиддал ийизвай вири кваллахар, келзавай гафар, дуьаяр Пайгъамбардин () девирда авай.

Виридаз малум я хьи, алай вахтунда диндал келиз гзаф мусурманри мехъерар мавлиддалди ийизва. Абурун къадар къвердавай артух жезвани ва я авайвал амани?

Гьелбетда, гзаф жезва. Иллаки Дагъустандин къене мавлиддал гзаф мехъерар жезва. Бязибуру лугъуза хьи, мавлиддал мехъер ийидани бес, къейиди хъайила пашманвал авуна дуьаяр келна кланзавайди я, мехъерик лагайтла, шадвал – тлуьн-хъун хъана кланзавайди я. Амма, шукур Аллагдаиз, алимрин насигъатар себеб хъана гзаф инсанар дуьз рекъин гъавурда гъатзава. Заз Дагъустандин къене музыкадал мехъерар тухузвай чирхчирар ава. Абуру чпиз кваллах тимил ама, вирида мусурман мехъерар ийиз башламишнава лугъуза. Къвед пуд йис идалай вилик лезгийри йисан къене цудав агакъна мусурман мехъерар ийизвайтла, гила мавлиддин мехъерар цуд сеферда гзаф хъанва. Чи халкъни яваш-яваш диндал мягъкем жезва, мавлиддин мехъеррикай авай зурба менфятдин гъавурда гъатзава. Пара инсанриз мавлиддин мехъер гьихъгинди ятла гьич хабар авач, амма адан гуьзелвал акур члавуз абуру лугъуза хьи, нагагъ заз чизвайтла, жуван хцизни га ихътин мехъер ийидай. Къуй Аллагдаи вири мусурманриз Аллагдаиз клани, гьалалдин мехъер тухудай ва шейтандиз клани гьарамдин мехъер тухун тийидай мумкинвал гурай! Гуьрметлу диде-бабаяр, куь рикл алай веледри – сусани чамра уьмуьрдиз вегъезвай сад лагай кам берекатлу жедайвал абуруз мусурман мехъерар ая. Гьарам мехъер авурдалай кьулухъ квалел къалмакъал хъайитла, анжах куьне квок тахсир кутур, масабурок ваь.

Куьне мавлиддин мехъерар анжах Махач-къалада тухузвани, я тахъайтла вири Дагъустанда?

Чна вири Дагъустанда мавлиддин мехъерар тухузва. Чун мавлиддин мехъер авун патал Дагъустандин вири районриз фенва, фин тавур еке хуьрерни тимил ама. Яни гьиниз ша лагайтлани, чун гъаниз физва.

Заур-гъажи, Урусатда яшамаш жезвай лезги стхайри кез мавлиддал теклифзавани?

Эхъ, лезги стхайри чпин квалера мавлидар келун патал чаз эверзава, иллаки Сулейман Керимов стхад ийсан къене са шумуд сеферда вичин Москвада авай квалел мавлидар ийизва ва чаз теклифзава. Сулейман стхадиз Аллагдаи куьмек хъуй, ада чи халкъдиз гзаф куьмек гузва. Сулейман Керимова ва адан хци чакъ галаз акъвазна санал кпларни авуна. Адан хизан вири диндан мягъкем, капл-теат ийизвай инсанар я. Ватандивай яргъа

хъанватлани, абуру Аллагдаи рикелай алудзавач, мусурманриз еке куьмекар ийизва, агъзурралди инсанар гъаждиз ракъурзава. Идалайни гъейри, ада мусурманриз гзаф хъсанвилер ийизва, им виридаз малум я. За адалай анжах Аллагдаи паталди тариф ийизва, маса ният захъ авач. Гъакъван дердияр авай чи стхадиз кплар ийидай мажал авайди акурла белки капл тийизвай лезги стхайрини вахари, регъуь хъана, ам ийиз башламишда. Капл ийизвай инсандиз Аллагдаи (=) берекатлу ризкъи, девлет гузва. Гзаф девлет аватлани, ам Аллагдаин (=) вилик пел чилел эцигиз, бязибуру хъиз, такабурулу жезвач, йикъа вад ферз капл ийизва. Къуй Аллагдаи (=) ам ва чун вири генани диндал кели авурай!

Кез нашидрин чалар кхъизвайбуру авани?

Гзафни гзаф чна Хпеж Къурбанан чалар ишлемишна, гъаклни Етим Эминан чалар ава. Идалайни гъейри заз бубадин куьгъне ктабрай араб гьарфаралди лезги чалал кхъенвай, автор малум тушир, гуьзел чалар жагъанва, абур ишлемишзава. Алай вахтунда вахт арадай физ нашидрин чалар кхъидайбуру чаз, гъайиф хьи, авач. Кхъенайтла, заз кландай. Абур «Ас-Салам» газетдин редакциядиз ракъурайтла, зал агакъда, инша-Аллагдаи. Редакцияда кваллахзавай чи стхайривай, аниз нашидар лугъун патал ишлемишиз жедай чалар атанватла, за мукъвал-мукъвал хабарар къазва. Эхъ, редакциядиз кхъизва, амма шиирра сад-садахъ галаз къан тийидайбуру гзаф гафар жезва, бязи вахтара гъатта сад-садаз акси гафар жезва. Фикир квалтна Исламдихъ галаз алакълу шиирар кхъихъ, алакълун авай стхайрни вахар, за квевай абур кхъин гзаф тлалабазава, са тимил къан тийидай чкаяр хъайитла, чна абур дуьз хъийида.

Бязибуру куьне нашидар фонограммалди келзава лугъуз тестикъарзава. Абуру гъахъ яни?

Виликдай чна фонограммалди нашидар келзавай, вучиз лагайтла ишлемишдай апаратура виридаз жагъизвачир, ам гзаф багъа тир, маса къачудай такъатар чакъ авачир, садбуруз апаратурадикай хабар авачир, чун келнавай музыкантар туш хьи, гъавилий чаз гъатта апаратура туькгуьрдай къайда чизвачир. Сифтедай фонограммалди келзавай, га вахтунда гъакл регъят тир, гила лагайтла, ахътин кваллахар амач, исятда гъатта Дагъустанда фонограммалди нашидар келзавайбуру заз чидач, вирида дуьз чпин сесиналди келзава. Генани чаз Муфтий Агъмад-афанди Абдуллаева ва чехи алимри фонограммалди нашидар келун хъсан туш лагъана ва абурузни яб гана чна и кваллах туна, ам тадай мумкинвални хъанвай къван, гила апаратура маса къачун четин кваллах туш. Лугъудайвал, гьар кваллахдиз вичин вахт ава, ам алуькайла кваллахни туькгуьда. Га икл, икъван члавалди киснавай алимри чаз мумкинвилер хъанвайди акурла, фонограмма ишлемишмир лагъана.

Къиблепатан Дагъустанда кьиле физвай алимрин межлисра куьне иштирак ийиз аквада. Кез и межлисрал нашидар келунай гъакъи авани?

Шукур Аллагдаиз, алимрин межлисар чи Къиблепатан Дагъустанда гзаф жезва, им лап хъсан я. Абур тешкилзавай инсанриз Аллагдаи куьмек хъуй. Чаз чизва хьи, алай вахтунда диндин рекъе са гъвечи кваллахни гьар садалай алакълзавач, межлис лагайтла, зурба кваллах я. Гъавилий ам тешкилзавай инсанриз вири халкъди куьмек гун лазим я. Икл хъайитла виридаз еке суваб жеда. Зунни ихътин хийирлу межлисриз гъамиша физвачтлани, гзаф вахтара иштирак ийиз алахъзава, гъатта жуван кваллахар туна алимрин межлисрал физва. Вучиз лагайтла заз ихътин межлисрин вини дережадикай хабар ава, абур халкъдиз Исламдин гуьзелвеликай ахъайзавай, Пайгъамбардилаи () тарифар ийизвай, Аллагдаи (=) рикел гъизвай межлисар я. Алимрин межлисар анжах Аллагдаи паталди тухузвай мярекатар я, гъавилий чунни аниз анжах Аллагдаин разивал къазанмишун патал физва, гъакъи къачузвач.

Куь кваллах такланзавай, кез манийвал ийизвай инсанар авани?

Ваь, шукур Аллагдаиз, ахъгинбуру авач. Акси яз, гьиниз фейитлани, чна келзавай нашидрилай, чна тухузвай кваллахдилаи инсанар рази яз амуькъзава, рикл шадардай гафар лугъуналди абуру чаз куьмек гузва, гъевес хкажзава. Виридаз ашкара я хьи, анжах бязи жегилри мавлидар тухун къадагъа я лугъуза. Абурун батлул тирди Исламдин машгъур алимри делилралди къалурна.

Куьне нашидар келунилай гъейри мад аял-риз тарсар гузва лагъана чаз ван хъанай. Им гъакл яни?

Алатай йисалай башламишна за Дагъустандин Исламдин университетдин Къиблепатан Дагъустандин филиалда Къуръандин тарсар гузва. Гъаклни за ана гъафтеда къвед-пуд сеферда мавлидар келдай къайда чирдай тарсарни тухузва. Вири аялрихъ сад хътин хъсан агалкъунар жезвач, амма тарсариз гъазур хъун патал вири алахъзава. Зун шагъид хъайивал, Университетдин муаллимрини пара зегъмет къачузва. Идалайни гъейри, зани ана авай муаллимривай араб чалан, шариатдин тарсар къачузва, чин тийизвай шейэр чир хъийизва. Заз и хъсан рехъни ачухай Аллагдаиз шукур хъуй.

Заур стха, газет келзавайбурухъ элкъвена куьне вуч лугъуда?

Гуьрметлубуру, чи ата-бубайри кьиле тухвай дин чирна кьиле твах, чи Дагъустандин Муфтий ва устаз Агъмад-афандидин чалаз килиг – зи тлалабун я. Эгер устазди лугъузвай гафариз яб гайитла, адан гуьгуьнаи экъечи тавуртла, инша-Аллагдаи, чун дуьз рекъе жеда. Мад сифтени-сифте жуьв, ахпа амай дагъустанвийар диндал кели хъун, Муфтийдин гуьгуьнаи акъат тавун ва Дагъустандин халкъарин арада ислягъвал хъун зи умуд я. Къуй Аллагдаи чаз куьмек гурай! Амин.

Женнетдиз ачух тавур Гъажитараш

И патаз, а патаз вил ягъиз, цук-верин атирдинни билбилрин сесерин ван къвезвай багъ галайвал еримешзавай Гъажитарашан япарихъ садлагъана таниш тушир сес галукъна:

- Эй, Аллагъдин лукI, вун гъиниз физвайди я?
Элкъвена килигайтIа, Гъажитараша лацу лувар квай, инсандин къаматда авай са гзаф гуьрчег гада акуна.
- Зун? Зун иниз - женнетдиз къвезвайди я ман.
- Вун иниз ни ракъурнавайди я? - хабар къуна женнетдин ракларал акъвазнавайда.
- ГъикI ни ракъурнавайди я? Зун жуз физвайди я ман.
- АкI жедайди туш, аниз анжах Аллагъдин эмирдалди ракъурзавайди я.
- Эй, авам, ваз зун вуж ятIа чизвайди яни? - туьнт хъана Гъажитараш. - Зун а дуьньяда тIвар-ван авай меценат хъанвай кас я. ГъакI хъайила, на заз инал лекцияр кIелмир. Ачуха раклар, зи чка женнет я.
- Эй, Аллагъдин лукI, гъараяр авуналди женнетдиз физ хъанайтIа, жегъеннем, кас авачиз, ичIи жедай хъи,- рахана секин сесиналди Ризван малаик (Женнетдин ракларал алай малаикдин тIвар).
“Ваъ, икI жедач, аквадай гъаларай, кичIерар гуналди завай идан винел пад къачуз жедач,- фикирна вичи-вичикди гъараюнралди вичин кIвалахар туькIуьриз вердиш хъанвай Гъажитараша. - И малаик фендигарвилвди алдатмишна кIанда...”
- Я чан малаик, вуна заз багъишламиша, зун са кIус туьнт хъанвай. Бес зун гъаждални фенвай кас я, уьмуьрдин са пай фейила гатIум хъувунатIани, капI-тIеатни ийизвайди тир. Инсанриз хъсанвилерни за гзаф авурди я. Зун женнетдиз ахъая ман, - хъуьтуьл сесиналди рахаз гатIунна Гъажитараш.
- Гъаждал вун вуч патал фена? КапI-тIеат, хъсан крар вуна вуж патал ийизвай? – хабар къуна малаикди.
- Аллагъ патал, гъелбетда!
- Табзавачни вуна?

- Мад са еке итимди ваз таб ийидач хъи, чан хва,- лагъана вичин фендигарвал ише физвай хъиз хъанвай Гъажитараша.
- Эй, инсан! И дуьньяда ви фендигарвилер ише фидач.Вуна кIпар, ибадатар инсанрин юкъва жуваз ихтибарвал къазанмишун патал авурди я. Ви фендигарвилерал, савдадик кутазвай гъарамзадавилерал шак татурай лугъуз. Эгер вун Аллагъдихъай кичлезвай кас тиртIа, пуд вацра ви кIвалерал кIвалахай устIарриз гъахъ тагун патал, кавалдай чIугI жагъурдайда хъиз, устIарри авунвай кIвалахдик квачир нукъсанар кутуна, а язухар, сеперар гана, кIвалаяй чукур хъийидачир...
Авур са бязи хъсан кIвалахарни вуна жуван тIвар са бубат машгъурун патал авурбур я. АкI туширтIа, йиса са шумуд сеферда жуван шикил газетдин чинал гъиз, жуван тIвар гужуналди ктабра тваз алахъдачир вун. Малаикдин патай къехуьнар мадни гзаф хъана.
- Ваз а кIвалахар гъинай чизвайди я? - тажуб хъана Гъажитараш.
- Чаз, малаикриз, куьне къачузвай гъар са камуникай хабар авайди я. Вун атIа винел дуьньяда вуж тир?

- ГъикI вуж тир? Инсан тир ман! - лагъана зайиф сесиналди Гъажитараша.
- Инсан... Инсан... Дуьз я, винелай куьн вири инсанар я. Амма уьмуьрни куьне инсанвилелди кечирмишзавайтIа, женнетдин ракларал хушракандин мут жедачир,- туьнбуьгъна малаикди.
- Ваз ви къулухъай авахъзавай вацI аквазвани? Алад, килиг вун анай авахъзавай циз, ваз гъихътин суьрет аквадатIа...
Гъажитараш вацIуз мукъва хъана. Циз килигнамазди анай акур эйбежер шикилди адак къурху кутуна, ам садлагъана къулу-къулухъ хтана.
- Вуж акуна ваз анай? - хабар къуна малаикди
- Анай - зи къамат... Суфат - инсандинди, сив-жанавурдинди, вилер - сикIренбур...
- Им акI лагъай чIал я хъи, а винел дуьньяда ви къамат инсандинди, нефс жанавурдинди, амалар сикIренбур тир. Гъа ихътин уьмуьр кечирмишна вуна.
- Килиг садра, ваз Малик малаикди (жегъеннемдин ракларал алай малаикдин тIвар), вилик кутуна, жегъеннем галайвал тухузвай чакъалдин кьил галайди вуж ятIа чир хъжезвани?

Гъажитараш килигайтIа, дугъриданни, пад элягъиз-элягъиз, чакъалдин кьил галай са инсан жегъеннем галайвал тухузва.
- Вуж ятIа чир хъжезвач, анжах адан къекъуьнар заз танишбур я. Адалайни гъейри, куьне инсанар чир хъжедай гъалда тунвани? СикIериз, жанавурриз, чакъалриз элкъуьрнава, - лагъана бейкефдаказ Гъажитараша.
- Ам, кIус-тикедда вил туна, вакай мукъвал-мукъвал макъалаяр кхъизвай мухбир тир. Ада вичин уьмуьр, чакъалди хъиз, ялтахвилелди кечирмишна... Жегъеннемдин цIуз гадарай мухбирдай акъатай къати сесини чанда къурху тур Гъажитараш бирдан ахварай аватна, кравутдин кьилиз акъатна. Вичиз акурди ахвар тирди къатIанвай Гъажитарашан бедендиз къайи гъекъ акъатнавай. Ам вичикай макъала кхъенвай газетни хурал алаз ахварал фенвай къван. Бухара хъицикьдин еке бармак алай вичин шикилни адаз газетдин чинилай такабурлудаказ килигзавай. Макъаладин авторни адаз ахварай акур чакъалдин кьил галаз жегъеннемдиз тухузвай Чарфей Дасмалов тир.
Са легъзеда хиялри тухвай ам вичвичел хтана. “Жегъеннем, женнет авайди яни?! Вуч аватIани, гъа и дуьньяда авайди я, амайбур вири махар я”, - мурмурна хъиз, вичи-вич секинар хъувуна Гъажитараша. Ахпа цIал алай сятда вилер акъур адай гъарай акъатна: “Вай, зун капI ийиз геж жезва, къала тади ийин мискIиндиз, халкъдин вилик уьзуькъара жеда”.
КIвалаяй тади кваз экъечIай итимдин гуьгъуьналлаз папа гъарайна: “Я итим, за яд гъазурнава, бес вуна гъилер чуьхуьн къачудачни?”
- Зав гъилер чуьхуьн гва, я паб, къайгъу чIугтамир! - кIеви сесиналди жаваб хтана итимди. “Лал хъухъ, къей бакъуш, къуншиьриз ван тахъурай, гъилерин чуьхуьн къачудай вахт амани мегер?! КIпуниз къванни геж тахъурай”, - мурмурна хъиз, Гъажитараша мискIин галайвал гъерекатна...

Муса Агъмедов, ЦIийи Къуруш

АЯЛАР ПАТАЛ

Гъайванрихъ галаз хъсан рафтарвал хуьк

Айшадин хизанда шад югъ алуькна, вучиз лагъайтIа адахъ Саид лугъудай бицIи стха хъана. Мубарак ийиз мукъва-къилияр атана. И вахтунда Айша сала авай хипехъ лаш гваз калтугзавай.

Бубадиз и кар акур чIавуз вичин рушаз эверна ва лагъана: «Айша, гъайванрихъ хъсандиз гелкъуьн - им чи Мугъаммад Пайгъамбарди () чаз тунвай веси я; абур гатана кIандач ва цикайни тIуьникай магърумарун къадагъа я. Са сеферда лиф Пайгъамбардин () кьилелай элкъвез хъана, ада хабар къуна: «Шараг вахчуна и лифрез ни азаб гана? Адав шараг вахце». Аквадай гъаларай асгъабрикай сада и къушран шараг къачунвай, адаз Пайгъамбарди () ам гъасятда мука эхцигун буйругъна. Гъайвандивай адан шараг вахчун къадагъа я, им абурун ихтиярар чIурун я.
Мад са вакъиа хъана, деве Пайгъамбардин () патав фена ва адан вилик ацуькна шехъна. Пайгъамбарди () деведин кьилелай гъил тухвана, ам гъайванрин гъакъиндай гъатта шкъакъ хъанач ва деведин иесидиз лагъана: «И деведи шикаят ийизва, бес адав гзаф кIвалах ийиз тазва ва тIимил ем гузва. Эгер им

гъакъикъат ятIа, ам заз маса це». Пайгъамбарди () деве къачуна ва азабдикай хкъудна.
Гъамишна гъайванрихъ галаз хъсан рафтарвал хуьн чаз чирна Пайгъамбарди ().
Белки, зи руш, ваз кац патал жегъеннемдиз аватай дишегълидин къисадикай ван атанатIа?! Кациз тIуьн жагъурдай мумкинвал ганач, ада ам агалай чкада туна ва вичини адаз тIуьн ганач, и кар патал Аллагъди (=) адаз жегъеннемда чка гъазурна. Ваз аквазвани, Айша, гъихътин еке жаза чал къведатIа, эгер чна гъайванриз писвал авуртIа. Руш, вун гзаф хъсанди яз еке жезва, чун шадарзава, - Аллагъдиз (=) хъел гъимир. Эхир, гъайванар бейкеф авуртIа, Аллагъ-Таалади ваз кIеви жаза гун мумкин я».
И арада Айшади вич Аллагъдин (=) регъимдикай магърум хъун мумкин тирди фикирна ва вилерал накъвар алаз кушкучна: «Ваъ-ваъ, буба, зун гъайванрихъ галазни инсанрихъ галаз хъиз хъсан рафтарвал хуьз алахъда».
Бубади вичин руш къужахламишна ва «аферин» лагъана мугъманар авай кIвализ рахкурна.

Макъала: Айша Агъмедова

Суалриз жавабар гайибур:

Дагъустандин Исламдин университетдин выпускник Мугъаммад-Амин Мугъаммадрасулов ва хизандизни аялриз куьмек гузвай Центрдin психолог-консультант Мурзаев Алиасгъаб Анатольевич я.

Зун гъасятда бейкеф жезва

ISLAM.RU САЙТДА ИХТИБАРДИН ЛИНИЯ – ON-LINE АХЪАЙНАВА.

ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ ПСИХОЛОГДИ ВА ТЕЖРИБАЛУ АЛИМДИ КУЬ МЕСЭЛАЯР ГЪЯЛИЗ КУЬМЕК ГУДА

Зун гъасятда бейкеф жезва, имни зи бедбахтвал я. Зи кефиник фад хкIазва. Заз инсанар кIанзава, за жуваз тIалабзавай шейэр абурузни тIалабзава. Инсанар зи гъакъиндай гъахъсуз хъайила, зун дериндай бейкеф жезва, на лугъуди зи рикI накъварив ацIузва. Жуван бейкефвиляй ацукъна шехъиз кIан жезва. Заз и нукъсан къилихдикай хкудиз кIанзава, вучиз лагъайтIа инсанар зи гъавурда акъазвач. И къайда яшамаш жез заз четинзава, куьмек це ман....

Алимдин жаваб:

Бейкефвал гзаф инсанриз хас я. Амма къадардилай артух бейкефвиликай садазни хийир хъайиди туш, гъавиляй жува-жув гъиле къуна гъевесриз муьтIубгъ хъана кIандач. И карда квез Мугъаммад Пайгъамбардин () ва маса пайгъамбаррин, асгъабрин ва маса михъи инсанрин уьмуьрдикай ахъайзавай ктабрикай куьмек жеда. Вучиз лагъайтIа абур инсанрикай бейкеф жезвачир, виридалайни хъсандиз гъил къачузвай. Абур гатазвай, азаб гузвай гъатта ягъиз рекъизвай, гъакI ятIани гъил къачузвай ва Аллагъ-Тааладивай чпин халкъдиз хъсанвал, абур дуьз рекъел эцигун тIалабзавай. Писвал авурдалай гъил къачурла – квез еке суваб хъизва. Куь кефиник хкIур арада гъа и кар рикел хкваш.

инсанар тIимил ава, жувакай нукъсан хиве къун – им месэладин са пай гъялайдай я. Сифтени-сифте язух татана жуваз килиг, вучиз куьн инсанрикай бейкеф жезватIа гъавурда акъаз алахъ, гъихътин къенепатан себебар аватIа фикир це. Гъавурда акъукъ, куь кефи хунин къилин себеб жувахъ инанмишвал тахъун я ва жува-жуваз зайиф къимет гун. Идалайни гъейри, масабур куьн гъикI къабудайтIа, гъакI абур квехъ галаз рафтарвални хуьда. Чна масабуркай гъикI фикирзаватIа, абур чахъ галаз гъахътин рафтарвални хуьзвайди хъиз жезва, яни чна абуркай хъсан фикирна кIанда. ГъакI хъайила, виридаз куь кефи хаз кIанзавайди хъиз жемир. Жува-жуваз суал гана кIанда: бейкеф хъуналди заз гъихътин мурад къилиз акъатна кIанзава? Белки квез и суал бегенмиш жедач. Амма гъакъикъатда чи гъар са кардихъ себеб ава, инсандин тIебят гъахътинди я. Бейкеф хъайила, квез куьн язух атун, куь гъакъиндай инсанар гъахъсуз я лугъуз фикирун мумкин я. Жуваз-жув язух къемир, жезвай кIвалахар къадардилай артух рикIик къамир, куь зайифвал къалтурмир ва квез масабур чеб квехъ галаз тухузвай тегъер дегиш жедай къайда аквада. Куь мурадар къилиз акъудиз кичIе жемир, куь мурадар масабур садрани къилиз акъуддач. Эхирни-эхир куьне куьн бейкефариз тамир! Гзаф шейэр квелай аслу я.

Мусурман психологдин меслят:

Чаз кхъена куьне дуьз кIвалах авуна. Малум я хъи, чпик квай нукъсан хиве къазвай куьн хътин

ЭДЕБИЯТ

Инсан хъухъ!

САТИРАДИН ТЕГЪЕРДА ГЪУЬРМЕТ-ЭДЕБДИКАЙ КХЪЕНВАЙ ШИИРАР

Муса Агъмедов, ЦIийи Къуруш

Чуплах хъайи тар

Гатфарин цIиг гъеле ачух тахъанмаз,
Вун цуьквери безетмишна, машмаш тар.
Ви таяри гъич пешерни тагъанмаз,
Вун дамахри лезетмишна, машмаш тар.

Пехъери ваз ядай чIавуз “негъилар”,
На фурсарна патарив гвай тарариз.
Эх тавуна хкведалди билбилар,
На хилерал майдан гана чIагъариз.

Девранна вал пехъерини чIагъари,
Ви назик тан, лап таза яз, алгъана.
Вун чуплахна гатфарин терс гарари,
Атир галай цуьквер вири чухвана ...

...Гад алуькна! Бегъер гъана тарари-
Къацу хъанвай багъдиз дамах талуьк я.
Мани лугъуз, шадвалзава къушари-
Гъар са тарцел са билбил къе ашукъ я.

Амма тек са вун ялгъуз я, чуплах тар,
Са билбилни гъич ви патав къе физвач.
Дамахар гваз вахтсуз хъайи уях тар,
Пехъерини гъич къе саймиш хъийизмач.

Къудухар

- Маса гана лугъуз жуван итимвал,
Зун къудухдиз гъанва, гуьзгуь, ухшар на.
“Инсандин чин аламач луз, етим, вал”,
Илигмир тIун зи намусдал лашар на.

ИкI лугъуз са уьзуькъара хъайида,
Са экуьнахъ гуьзгуьдиз дерт ачухна.
Гуьзгуьдини, гъейрат маса гайидаз,
Вичин патай ахмурар мад артухна:

- Ваз айиб я намусдикай рахайтIа,
Халкъдин тфу, лянет ала даим вал.
Эй, аюх, ви чандик намус акI квайтIа,
Вуна маса гудайни бес итимвал?

Гзаф ава, ахмурри икI агажна,
Гуьзгуьд вилик ажуз хъанвай аюхар.
Халкъдин юкъва, килиг, гъикI къил хкажна,
КъекъвезватIа а намуссуз къудухар...

Цуьк яз ама

Паб:

- «Зи цуьк»- лугъуз на зун цавуз акъуддай,
Жегъил вахтар, я итим, чахъ хъаначни?!
Атир чIугваз, зун хурудив агуддай,
Гила, лагъ, бес зун гъа цуьк яз амачни?

Итим:

- Цуьк яз ама, жемир, я паб, вун сефил,
Амма цуьквер гъар са жуьре авазва.
Жегъил чIавуз вун тир зи цуьк – «Къизилгуьл»
Гила заз вун «Кактус» цуьк хъиз аквазва.

Кактусдин цуьк сагъламвилиз я хийир,
Зи гафариз фикир це, паб, хъсандиз.
Ни чIугвадай галач адахъ са атир,
Хурув къуртIа, цацар гъахъда зи чандиз.

ИкIни жеда

«Зи яр хъухъ, руш»- санал бахтлу жеда чун,
На жавабна: « Вун кесиб я, чубан я.
«Мерседесдин» машин гвайдаз къведа зун,
Вахъ лагъайтIа, авай девлет балкIан я...».

Ягъанатар ийиз, вун зал хъуьрена,
Ацукънач вун зи балкIандин пурарал.
Шумуд илчи куь варцелай элкъвена,
Ви вил алай «Мерседесдин» чархарал...

Зул галуькна ви уьмуьрдин гатфарихъ,
Гила вуна дериндай «агъ» къачузва:
Рехъ алатай бенде къванни варарихъ
Са ламраллаз хтанайтIа лугъузва.

Гила гъинва?

“Чун, чун!” лугъуз, хурудиз гъуд ягъайбур,
Гила гъинва? ФенватIа гъа ахариз?!
Халкъ паталди чан эцигда лагъайбур,
А куь кьинер элкъвенани махариз?!

Гъатайлахъди куьк къуллугъар гъиле куь,
Хуш амуькнач хуьре авай кимеркай.
Халкъ паталди хъанач фикир къиле куь,
Хабар къадач къабар алай гъилеркай.

Гъинава куьн, ахквазвач хъи вилериз?
Ибур яни хуьрел гъайи абурар?
ГъакI гъавая къаяр гана сивериз,
Бес я халкъар ийизвай къван алцурар.

Сес кIан хъайла, халкъ къведа хъи рикел куь,
Муькуь чIавуз алай чка чир жедач.
Табни гъилле пайда жеда мецел куь,
Кесибдивай квехъ галаз са сир жедач.

Са вахт къведа, мад ахкъатда майданрал,
Эй, къуллугърихъни дуьллурихъ къанихбур.
Сес це лугъуз, мад алахъда инсанрал
Тарашчияр, са туьгметдиз лайихбур.

Насигъатдин къирмаж

Къуд пад рушар, чебни саки къецIил я,
Куь бубаяр намусдиз лап къезил я,
Куьз худ гузвач насигъатдин къирмаждиз?
Дуьнья вири элкъуьрнава пляждиз.

Вучиз имам Шафиидин мазгъабда «Фатигъа» кIелдайла гъилер хурудин кIаник эцигъава?

«Фикъгъ 'аля мазагъиб аль-арба'а» ктабда лугъузвайвал, инсанди вичихъай са шей кат тийидайвал ам гъилералди къзав, гъавилий капI ийизвай касдини рикI кат тийидайвал (рикIи анжах Аллагъдикай фикирдайвал), гъилер хурун кIаник са тIимил чапла патахъ хъиз эцигъава ва рикIин кIан къзав.

Вацран къилер авай чIавуз дишегълидиз меслят къалурнавай ибадат авани?

«Шаргъу шир'атуль Ислям» ктабда лагъанва хьи, вацран къилер авай дишегълидиз кIпунин вахт алукайла ам авун патал герек вахтунда капI ийизвай халичадал ацукъна «Субгъаналлагъ» ва «Ля илягъа илля-ллагъ» лугъун меслят къалурзава. «Фатаваль гъужжат» ктабда гъадис гъанва: «Вацран къилер авай дишегълиди гъар кIпунин вахт алукайла 70 сеферда «Астагъфируллагъ» лагъайтIа, адаз 1000 кьил капI авур хъгин суваб кхьиди ва 70 гунагъдила гъил къачуда».

Зи гъуьл дуньядин девлет къазанмишун патал Урусатдиз фена кьве йис хъанва. Адакай ван-сес амач. Исятда заз масадаз гъуьлуьз фидай ихтияр авани?

Ваь, ихтияр авач. 100 йисуз санал тахъайтIани, гъуьлуьнни папан арада авай некагъ чIур жезвач (нагагъ ам чIурдай гафар лагъанвачтIа, кIвалахар хъанвачтIа), некагъ амай къван папаз масадаз гъуьлуьзни хъфидай ихтияр авач. Гъавилий сифте кез гъуьлуь тIалак гун чарасуз я. Гъуьлуьхъ галаз алакъа амачтIа, ам жагъуриз жезвачтIа, месэла гъялун патал хуьруьн имамдин къилив фин лазим я. Нагагъ и кардиз фикир тагана куьн гъуьлуьз фейитIа, куь цIийи некагъ дуьз жедач ва гъар гъилера зина (ашервал) авурдай хъиз еке гунагъ жедач, куь уьмуьр еке гунагъдиз элкъведа. Къуй Аллагъди идикай хуьрай! («Мингъаж»).

Инсанди вичин къайгъусузвилиь ахъагъай кIпар къза хъууна лазим къевезвани?

Бухаридини Муслима чаз хабар гузва: «Хандакдин патав киле феи женгера Пайгъамбарди () хатадай рагъдандин капI ахъайна. Няни хъайила ада ам гъсятда къза хъууна». Муслимани Бухариди мадни хабар гузва: «Асгъабар чувудрин Бану Къурайза тайифадин патав фейила, абуру рагъдандин капI ахъайна. Абуруни гъа нянихъ капI къза хъууна». Пайгъамбардин () гъадисда лагъанва: «Эгер ахварал фена ва я рикIелай алатна са ни ятIани капI ахъагъайтIа, къуй ада рикIел хтанамазди гъсятда ам къза хъуурай» (Муслим, Бухари ва мсб.). Гъа идал бинеламиш хъана къуд мазгъабдин имамри тести-кьарзава: «Эгер хатадай ахъайнавай капI къза хъууна кланзаватIа, къайгъусузвилиь, фагъумсузвилиь ахъайнавай капI къза хъууна чарасуз я».

Шейхери чпин муьридриз ихътин дуьа чирзава: «Я устазар! Зун квехъ Аллагъдиз (=) зун мукъва хъун ва Ада (=) зун къабулун патал куьмек кIанз элкъвезва». Амма са бязибуру и дуьа кIелун ширк (имансузвал) я лугъуз тести-кьарзава. Им дуьз яни?

Ваь, дуьз туш. Гъакъикъатдин устазри гъич садрани инсанриз шариатдив къан тийидай шейэр чирдач. Устазри чпин муьридриз чирзавайдаз тавассул лугъуда. Гъа ихътин тавассул Пайгъамбарди () са буьркъуь касдизни чирнай. Ада буьркъуьдаз икI тIалаба лагъанай: «Я Мугъаммад! За вун арачи (посредник) авуна жуван дерди-бала гъаз (вилерин экв хтун патал) Аллагъдихъ элкъвезва. Я Аллагъ! Адан куьмек (шафаат) зун патал къабула». И гъадис Байгъакъиди, Табараниди, Насаиди ва Тирмизиди агакъарзава ва ам гъакъикъиди я лугъузва.

ПОДПИСКА-2013

Гъуьрметлу стхаяр ва вахар! 2013-йис патал подписка давам жезва. Лезги чIалал акъатзавай «Ас-Салам» газет кез кIани почтунин отделенийра, района кIвалахзавай чи векилривай ва я редакциядиз атана кхъиз жедач. Йисан къимет: 281 манат. Индекс 51395 Гъуьрметлу мусурманар, «Ас-Салам» газет кхъиз рикIелай алудмир!

Зи папаз 15 йис хъанвай руш ава. Адахъ гъил галукайтIа, зи дастамаз чIур жезвани? Заз адахъ галаз кьилди кIвале акъваздай ихтияр авани?

Адан рушахъ гъил галукайтIа, дастамаз чIур жедач ва адахъ галаз кьилди са чкада акъваздай ихтиярни ава («Мугъаниль-Мугътаж»).

КапI авурдалай къулухъ заз зи са шумуд чIар ягълухдикай хкатнаваз акуна. КапI дуьз жезвани?

КIпунал дишегълидин гъатта са чIар (адан бедендихъ галкIанвай, галатна парталрал алайди гъисабзавач) акъаз хъайитIа, капI дуьз жезвач, ам цIийи кьилелай хъууна лазим я («Фатгъуль-Му'ин»).

Тарикъат Исламдин рехъ я лагъана тести-кьариз жедани?

Жаваб: Жедач. Тарикъатди Аллагъ (=) мукъвал-мукъвал рикIел гъиз, Пайгъамбардиз () салаватар гъиз гъевеслу ийизва, къилих хъсанарзава, нефс чIуру сифетрикай михъзава. Къуръанда лагъанва (мана): «Бахтлу кас ам я хьи, вичин нефс (къадагъадивай) михъи авунвайди» («аш-Шамс» сура, 9- аят). Тарикъат Исламдин рехъ туш лугъузвайда Къуръандизни Суннадиз аксивалзава.

Къилел алачиз капI авуртIа жедани?

Эгер итимди вичин аврат (пицIинилай метIерал къван) кIевна амай чкаяр къецIила туна капI авуртIа, гъа им бес жезва, яни капI къабулзава. Амма и жуьреда капI авун карагъат я (меслят къалурзавач). Къейд авун лазим я хьи, капI ийидайла вири беден кIевун суннат я. Къилел алачиз капI авунни карагъат я. Шариатдин вири ктабра гъа икI кхъенва. Аллагъдин Пайгъамбарди () капI ийидайла къилел алукай («Магъалли»).

ДАГЕСТАНСКИЙ ИСЛАМСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ И МЕДРЕСЕ ИМЕНИ ШЕЙХА МУХАММАД-АРИФА

Объявляют прием абитуриентов на очередной 2013/ 14 учебный год

Обучение предназначено для получения целостных знаний о религии и подготовки специалистов со средним и высшим профессиональным религиозным образованием.

ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ:

- ✓ в Дагестанском исламском университете – 5 лет.
- ✓ в медресе – 3 года.

В университет принимаются юноши и девушки, имеющие среднее полное общее образование, в медресе – имеющие основное общее образование.

ПЕРЕЧЕНЬ ДОКУМЕНТОВ:

- ✓ нотариальная копия документа об образовании;
- ✓ копия паспорта;
- ✓ фотокарточки размером 3x4 в количестве пяти штук;
- ✓ медицинская справка Ф 086;
- ✓ прививочный сертификат Ф 156/у-93;
- ✓ рекомендация от преподавателя религиозного обучения либо от руководителя мечети (имама), расположенной по месту жительства абитуриента.

Студентам из Южного Дагестана за отличную успеваемость выплачивается стипендия в размере – 1000 р; за хорошую – 500 р.

Прием документов с 1 июня по 18 августа.

г. Махачкала, ул. Дахадаева, 136

Наш адрес: тел.: 8 (964) 001 81 55
8 (988) 771 59 55

Лезгийрин Исламдин сайт ачухнава!
lezhidin.ru

Гъахъ чи сайтдиз, стхаярни вахар, менфят къачу кез!

КIпарин вахтар
Сентябрь

югъ	Пакаман Ас-СубхI	Рагъ экъечI-завай вахт	Нисинин Аз-Зугър	Рагъдандин Аль-Гаср	Гъетрен Аль-Магъриб	Месин Аль-ГIишаъ
1	4:27	6:08	12:49	16:31	19:30	20:59
2	4:29	6:10	12:49	16:30	19:28	20:57
4	4:32	6:12	12:48	16:28	19:25	20:54
6	4:34	6:14	12:47	16:26	19:21	20:50
8	4:37	6:16	12:47	16:24	19:17	20:46
10	4:40	6:18	12:46	16:22	19:14	20:42
12	4:43	6:21	12:46	16:20	19:10	20:37
14	4:46	6:24	12:45	16:17	19:06	20:32
16	4:49	6:26	12:44	16:15	19:02	20:27
18	4:51	6:28	12:43	16:12	18:58	20:24
20	4:53	6:30	12:42	16:09	18:54	20:20
22	4:56	6:32	12:42	16:08	18:52	20:16
24	4:58	6:34	12:41	16:05	18:48	20:13
26	5:01	6:36	12:40	16:02	18:44	20:09
28	5:03	6:39	12:40	16:00	18:41	20:06
30	5:05	6:41	12:39	15:57	18:31	20:02